

လီမုန်အူတဟဲအခါ/-/သူမုန်အူသိဒီး လီမုန်အူစဲးပူပူဖျဲးဖျဲး

ပူတဝါတၢ်ဂၢ်တၢ်ကျိ

ဖဲလီမုန်အူတဟဲလၢဒ်န့ၣ်အခါ(ညိန့ၣ်ကဲထီၣ်သးခိဖျိကလံၤသိၣ်ဂီၤလၢအနးနး),တဘျီတခိၣ်ပူဖျဲးကါတၢ်ဂၢ်တၢ်ကျိအဂၢၤလၢအမုန်အူစဲးလၢတၢ်ဖိအိၣ်တၢ်,တၢ်ကပိၤ,တၢ်မၤကီၢ်ထီၣ်တၢ်ဒီးတၢ်ဂၢ်တၢ်ကျိတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

မုန်အူစဲးလၢပူပူဖျဲးစိၣ်သးဒီးစဲးမၤတၢ်ဟူၤတၢ်ဂၢၤလၢတၢ်ညိန့ၣ်မၤအိၣ်တဖၣ်,ဘၣ်ဆၣ်/အရူဒိၣ်လၢတၢ်ကသူအိၣ်ပူပူဖျဲးတၢ်ပလီၤလီၤ.

မုန်အူစဲးလၢအအိၣ်ရၣ်နီၣ်မုတမ့ၢ်ဒီးစဲးသိတဖၣ်ဒုးဟးထီၣ်ကလၢအမုန်အူစဲးလၢတၢ်ဖိအိၣ်တၢ်ဒီးစဲး(carbon monoxide) အပိၤတၢ်ကဘၣ်ထီၣ်တၢ်ဒီးစဲးကါမၤအိၣ်တၢ်ပူပူလၢကလံၤဟးထီၣ်ကညိအလီၤတဖၣ်ခါလၢတၢ်ကဘၣ်ဟံၣ်ယံၤဒီးပဲတြီဖိလၢအိၣ်အသးဒီးကလံၤကျိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကံသဝဲ(carbon monoxide gas)အံၤတၢ်တထံၣ်အိၣ်ဘၣ်ဒီးနတသ့ၣ်ညါအတၢ်န့ၣ်ဘၣ်./မုန်အူစဲးထီၣ်အသးလၢဟံၣ်ပူပူ,တၢ်ဟံၣ်သိလ့ၣ်လီၤ,ဟံၣ်သိလ့ၣ်,ယၣ်ဒဲးအပူဒီးကဒုးကဲထီၣ်တၢ်ဆိးကုသတူၢ်ကလၢ,တၢ်သးပူနီၣ်သးဒီးတၢ်သံတၢ်ပုၤသ့လီၤ./ဆိကမိၣ်ထီၣ်နဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢနဘျီအိၣ်ဒီးနဟံၣ်ဖိယိတဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

တဘျီသူတၢ်ပိးတၢ်လီၤလၢဘၣ်တၢ်တူအိၣ်လၢတၢ်ချၢဂီၢ်လၢဟံၣ်ပူပူ,လၢဒီးဟီၣ်လၢ,လၢတၢ်ဟံၣ်သိလ့ၣ်လီၤမုတမ့ၢ်လၢယၣ်ဒဲးပူဒီးလၢတၢ်ချၢလၢအဘူးဒီးပဲတြီဖိလၢအိၣ်အသးသ့ၣ်တဖၣ်တဂ့ၢ်./တၢ်ပိးတၢ်လီၤအမုန်အူစဲး,တၢ်ကၣ်တၢ်ညၣ်,သူၣ်ဒဲးတၢ်ဖိအိၣ်တၢ်အဂီၢ်မုတမ့ၢ်တၢ်ပိးတၢ်လီၤအဂၢၤလၢအသ့ၣ်,ကံသဝဲ(LP gas, natural gas),တၢ်ပိးတၢ်လီၤလၢအမၤပဲလၢသ့ၣ်လၢတဖၣ်တြးတၢ်စူးကါအိၣ်တၢ်လီၤအိၣ်အတၢ်န့ၣ်ကျိအိၣ်အသးန့ၣ်လီၤ.

မုန်အူစဲးတဖၣ်

အဝဲသ့ၣ်မုန်အူစဲးလၢအကဲဘျီဒိၣ်ပဲတခါဘၣ်ဆၣ်တၢ်မုန်အူစဲးကါအိၣ်ပူပူဖျဲးဖျဲးဘၣ်ဒီးမုန်အူစဲးလၢတၢ်ဟးစိၣ်သးအိၣ်အသးသ့ၣ်လၢကဒုးအိၣ်ထီၣ်/-

- ကံသဝဲ(carbon monoxide)အစုၣ်လၢဟးထီၣ်ကွဲၣ်လၢစဲးအပူ
- လီမုန်အူအတၢ်ထုးတရူ/မုတမ့ၢ်တၢ်သံလၢလီမုန်အူ
- မုန်အူ

ပူလၢသူမုန်အူစဲးတဖၣ်ကဘၣ်လူၤဖိၣ်ထွဲတၢ်န့ၣ်လီၤလၢအအိၣ်တၢ်ဒီးစဲးမုန်အူစဲးဒီးသိးတၢ်ကမၤလီၤတၢ်တၢ်သူအိၣ်လၢပူပူဖျဲးဖျဲးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပူမုန်အူစဲး

တၢ်ဆိလီၤဟံၣ်သိလ့ၣ်မုန်အူစဲးတဖၣ်အလီၤဂၢ်ဂၢ်ကျၢၤကျၢၤလီၤစိၣ်အံၤဂ့ၢ်ပဲကတၢ်လၢတၢ်ကသူအိၣ်လၢလီမုန်အူစဲးတဖၣ်ဘၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ထဲဒၣ်ပုၤဘျီမုန်အူစဲးလၢအအိၣ်ဒီးလၢအုၣ်သးတြးထီၣ်တၢ်မုန်အူစဲးအံၤစိၣ်လီၤ.

သူမုန်အူစဲးလၢတၢ်ဟးစိၣ်သးပူပူဖျဲးဖျဲး

- တဘျီသူမုန်အူစဲးလၢတၢ်ဟးစိၣ်သးလၢတၢ်သူၣ်ထီၣ်အပူဘၣ်,တၢ်အံၤပၣ်ယုၣ်ဒီးတၢ်ဟံၣ်သိလ့ၣ်အလီၤ,တၢ်ဒုးခိၣ်လၢဟံၣ်ပူပူလၢသိလ့ၣ်ဂီၢ်,ဒးဟီၣ်လၢ,ဟံၣ်ဖိလၢမုတမ့ၢ်တၢ်လီၤလၢတၢ်န့ၣ်အိၣ်တဖၣ်ဒီးကလံၤကျိ.
- စူးကါမုန်အူစဲးအံၤလၢတၢ်ချၢလၢအယံၤဒီးပဲတြီဖိတဖၣ်တက့ၢ်.
- ဖးတၢ်န့ၣ်လီၤတဖၣ်လၢအဟဲခိၣ်ဖျိလၢပူတုထီၣ်တၢ်အအိၣ်တဖၣ်လၢသူအခါ.
- တဘျီစူးကါမုန်အူစဲးအါကဲၣ်ဆိးတဂ့ၢ်
- မၤသံကွဲၣ်စဲးဖဲဖဲန့ၣ်သိအခါမုတမ့ၢ်ဖဲတသ့အိၣ်အခါတက့ၢ်.

အိးထီၣ်ပဲတြီဒီးပဲတြီဖိတဖၣ်ကတြီကံသဝဲ(carbon monoxide)ဒီးသိးန့ၣ်လီၤလၢဟံၣ်ပူပူတသ့အဂီၢ်တက့ၢ်.ဂ့ၢ်ပဲဒုၣ်လၢနကထီၣ်ထီၣ်ကံသဝဲ(carbon monoxide)အတၢ်ဟ့ၣ်ပလီၤအစဲးလၢအသူလီၤအိၣ်လၢနဟံၣ်ပူပူဒီးသိးကဟ့ၣ်ပလီၤန့ၣ်လဲကံသဝဲ(carbon monoxide)အပတီၢ်တုၤထီၣ်လၢဒုးအိၣ်ထီၣ်နတၢ်အိၣ်အုၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်လီၤပျံၤအခါလီၤ.မၤကွၢ်လီၤအုၣ်ခဲအံၤခဲအံၤဒီးမၤန့ၣ်လၢအသိဖဲအမုန်လီၣ်အခါတက့ၢ်.

ဟးဆဲးတၢ်သံလၢလီမုန်အူအယိ

- ဟံၣ်မုန်အူစဲးလၢတၢ်သူအလီၤဒီးတဘျီသူအိၣ်လၢတၢ်စူၤအကျိတဂ့ၢ်.
- လၢနကတြီပဒီးမုန်အူစဲးဒီးတၢ်စုၣ်စိၣ်အဂီၢ်/သူအိၣ်လၢတၢ်လၢအယုထီၣ်အဖိခိၣ်ဒီးမၤန့ၣ်အခိၣ်ဒုးဖိလၢတၢ်ကံးညၣ်အတီၣ်ဒီးသိးတၢ်စူၤထံန့ၣ်ဖျိတန့ၣ်တဂ့ၢ်အဂီၢ်တက့ၢ်.
- ထီၣ်တၢ်မၤသူထီၣ်နစုတဖၣ်လၢနထီၣ်အိၣ်အခါ.

ထၢန့ၣ်မုန်အူစဲးသိ

- မၤလီၤတၢ်အိၣ်လၢမုန်အူစဲးန့ၣ်ကပတုၢ်အသးဒီးခုၣ်လီၤတဖၣ်လၢဖဲန့ၣ်သိအခါတက့ၢ်./သိမုန်အူစဲးလၢစဲးလီၤန့ၣ်ဒုးစးထီၣ်အူအိၣ်ကဲၤထီၣ်စဲးသ့လီၤ.

- ဟ်ယာသိလီဟ်ဘျာလါဒဲဖိတံသိးတံဟ်အိတဖျာဒ်အပူမုတမုာ်တလီလါအဘဉ်တံဒီသဒါအိတက့ာ်.
- တဘဉ်ဟ်စဲးသိလါအဘူးဒီးတံပိးတံလီလါအဒုးကံထီဉ်သိသုတဂု(ဒ်အမုာ်/ကံသဝံလါအမာကံထီဉ်ထံ/မုတမုာ်/ဘူးဒီးသိလုဉ်လါသိလုဉ်အလီတဂု)

သုတံပိးတံလီတဖျာဒ်ဒီးဒုးစဲဘူးဒီးမုဉ်အူစဲး

တံဖိတံလံလါဘဉ်တံမာဟးဂီၤအိဒီးမုဉ်အူမုတမုာ်ကလံလါအဆုဉ်တဖျာဒ်အဂီၤ/အရဒ်ဉ်ပဲလါတံကသမံသမိးကွာ်စိပဲမုဉ်အူပျံဒီးလီမုဉ်အူစဲးအကတချုးလါနကဒုးစဲဘူးမုတမုာ်စးထီဉ်နတံပိးတံလီအခါလီၤ.

တကးဒီးဘဉ်နကြး

- ဆိုးလီတံပိးတံလီအူမုဉ်အူစဲးခိဖျိသုလီမုဉ်အူအနီဉ်ဆိုးလါမာတံလါအဒိဉ်နီဒီးနီဉ်ဆိုးလါပုၤသုအိလီၤအိလါတံချါအဂီၤ.
- သုတံမာထီထီဉ်တံ(extension)လါအမုဉ်ဒီးလါအဆိဉ်ဒီးတံအိဉ်သးလါအဂုဒီးနီဉ်ဆိုးလါအဆိဉ်ဒီးအပူၤသါအူလါတံကဆိုးအိအဂီၤတက့ာ်
- မာလီယံဉ်တံမာထီထီဉ်တံလါတံခူဉ်ယးအိအလီလါလါပုၤတက့ာ်

တဘဉ်ကျးစားဟးဆဲးထီဉ်လီမုဉ်အူအဂီၤခိဖျိကိလီမုဉ်အူစဲးအပျံလါလီမုဉ်အူအပူၤအိဉ်ဖဲတံဂုဉ်ကဟးန့ဉ်တဂု. တံအံအဂံကဆိဉ်ကဒါကုၤအသးအူမုဉ်အူအပျံအလီဒီးမုဉ်တံလီပျံအဒိဉ်ကတံလါနဒီးနံဟ်ဉ်ခိဉ်ဟ်ယးအဂီၤန့ဉ်လီၤ.

တြီပဒီယာ်ကံသဝံ(Carbon monoxide)အစုဉ်

- ဘဉ်သုဖျာဒ်ကပူၤလါအသုကံသဝံမုတမုာ်ဖျာဒ်ကပူၤလါကုာ်ကိဉ်ဂီၤဒ်သိးကမာကံထီဉ်ဟ်အဂီၤနီတဘျီတဂု.တဘဉ်သုသ့ဉ်လံာ်,ဖျာဒ်ကွာ်ဒါ,မုဉ်အူဒါမုတမုာ်ဖျာဒ်ကပူၤလါတံဟးစိဉ်လါသုဒဲးဂီၤ/လါဟ့ဉ်ပူၤ,လါဒဲတံကုဉ်ပူၤမုတမုာ်လါဟ်သိလုဉ်အပူၤနီတဘျီတဂု.
- တဘဉ်သုမုဉ်အူစဲး,တံသုယးတံလါအသုတံဆိဉ်တံသနံး(pressure washer) မုတမုာ်စဲးလါအသုသိတဖျာဒ်လါနဒါးဟ်ဉ်လံာ်မုာ်ဂုၤ,သိလုဉ်အလီမုာ်ဂုၤ,ဒီးတံလီလါတံကရုၤယာ်အိမုာ်ဂုၤနီတဘျီဘဉ်./ပဲတြီမုတမုာ်ပဲတြီမုာ်အိးထီဉ်သးဘဉ်ဆဉ်တဘဉ်သုတဂု, /တံဖိတံလံတဖျာဒ်အံတံမုာ်တထီထီဉ်အိဒီးပုၤဘဉ်မုဘဉ်ဒါလီလါအိအိဒီးအိဉ်ဒီးတထီဉ်ကလံကျါလါတံသဝံန့ဉ်လီၤဟးထီဉ်သုဘဉ်န့ဉ်တဘဉ်သုဘဉ်
- ကလံကျါဒီးထးပျီအံဒုးကံတံတံယးအိဒီးတံကုတံခိဖိတဂု./လါအိဒ်တံဖဲကလံမုာ်အုဉ်အခါတံကုလါအဒိတဖျာဒ်န့ဉ်လီၤတြီယာ်ကလံကျါသုလီၤ.
- တဘဉ်သုမုဉ်အူစဲး,တံသုယးတံလါအသုတံဆိဉ်တံသနံး(pressure washer)မုတမုာ်စဲးလါအသုသိတဖျာဒ် လါတံချါလါအဘူးဒီးလါနပဲတြီမုလါအဆိးထီဉ်သး,လါနပဲတြီဒီးကလံကျါဘဉ်/မုာ်လါနစဲးသိအုဉ်န့ဉ်လီၤလါတံလီတဖျာဒ်န့ဉ်သုလီၤ.
- တဘဉ်ပျဲစဲးမာတံဖဲသိလုဉ်အလီလါအဘာမုတမုာ်အဘာတနီဘဉ်/ဒ်အမုာ်သိလုဉ်လီၤ
- နမုာ်စးထီဉ်တုာ်ဘဉ်တံဆိးက့,ခိဉ်မုာ်မုတမုာ်ဂံၤစါန့ဉ်လါအူကလံလါအဆုတဘျီယီဒီးယုတံဟ့ဉ်ကုဉ်လါကသံသရဉ်အိဉ်တဘျီဖိတက့ာ်.

လါတံဂုာ်တံကျါဘဉ်တံဂုာ်တံကျါအဂီၤ

- လါတံဂုာ်တံကျါဘဉ်ယးတံသုကံသဝံဒီးလီမုဉ်အူပူၤပျဲဒီးဖျးအဂီၤ/ဆဲးကျိး (Energy Safe Victoria) လါနီဂံ/၉၂၀၃/၉၇၀၀/မုတမုာ်လဲၤအူ www.esv.vic.gov.au
- /လါတံဂုာ်တံကျါဘဉ်ယးနီၤခိတံဘဉ်ဒီးကံသဝံ(carbon monoxide)သံကွာ်နကသံဉ်သရဉ်လါနတံလီၤန့ဉ်တက့ာ်.
- လါတံဆိဉ်အုဉ်အိဉ်ချ့အကုာ်အဂီၤဘဉ်ယးCarbon monoxide န့ဉ်ဆဲးကျိး Environmental Health Unit လါ Department of Health and Human Services ဖဲနီဂံ ၁၃၀၀ ၇၆၁ ၈၇၄ တက့ာ်.

ဘဉ်တံဟ့ဉ်စိဟ့ဉ်ကမိဒီးစဲးကျိးထူးထီဉ်အိၤ,လါဝံးကထီရံယါပဒိဉ်, 1 Treasury Place, Melbourne.

© ဝံးကထီရံယါကိာ်စဲး Department of Health and Human Services, လါမုာ်တြီၤအါရံၤ ၂၀၁၆န့ဉ်လီၤ.